

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Athanasii Kircheri Soc. Iesv Diatribe. De prodigiosis Crucibus

Kircher, Athanasius

Romae, 1661

Vera, & fidelis omnium eorum, quae Crucum prodigiosarum Phaenomeno
à curiosis rerum naturalium exploratoribus a 16. Augusti vsque ad 15.
Octobris obseruata fuerunt. Relatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11300

Vera, & fidelis omnium eorum, quae
Cruces prodigiosarum Phænomeno
à curiosis rerum naturalium ex-
ploratoribus à 16. Augusti vs-
que ad 15. Octobris obser-
uata fuerunt.

R E L A T I O .

Loca
in quib⁹
Cruces
apparue-
runt, cir-
ca Nea-
polim.

POST Vesuuij incendium spectabantur
aliquae stelle seu Cruces; Dicam⁹
primò de ijs, quas proprijs oculis in Osta-
uiano, & Somma intuitus sum, & postea
de ijs, quae relatione aliorum percepi. Com-
parent haec Cruces in pannis lineis, videlicet
in manicis indusorum, & potissimum in
feminarum semicinctijs, quae aëri diutius
exposita fuerint, uti & in velis, quibus ca-
put cooperire solent; Item in ea linteamini
parte, quae à culcitris reclinantur supra le-
cti stragula; in collaribus quoque puerorum,
mappis altarium, in lineis Clericorum in-
dumentis, quas cottas vocant, & similibus;
a personis fide dignis mihi relatum fuit, visas
fuisse supra carnes, supra granum vuae, &

supra

supra pomum persicum, supra sericeas telas, & quamuis rarè, supra lineam telam cistis inclusam. Imò ex literis 6. Octobris datis unius è Patribus Lupiësis Collegij vulgo Lecce, auctoritate conspicui, intelleximus, id quod sequitur: Iam duo, inquit, aguntur dies, cum eccè in genu ancillæ Syndici Lupiensis Urbis Crux apparuit, qui vise rei prodigio territus statim Magistratum convocavit, determinavitque, ut columna honori S. Orontij destinata è vestigio erigetur; unde heri ad sonum campanæ locus fundæ columnæ destinatus excavatus fuit; dicunt autem præter hanc Cruces alias complures in manicis indusiorum visas fuisse.

Forma Crucum varia est: ordinariæ sunt duæ lineæ rectè se intersecantes, in puncto intersectionis nonnihil grossiores, quæ tamen postea ad ultimos terminos paulatim attenuantur, uti in figura 1. comparet; nonnullæ sunt subtiles & perfectæ, ut 2. quædam ad maculæ morem grossæ, ut 3. aliquæ longæ tres digitos ut 4. aliæ mediocres & minimæ, ut 5. & 6. Quædam in transuersum productæ, duæ in unum coniunguntur ad formam Crucis Caruaccensis, uti 7. Aliæ tribus solis lineis seu brachijs constant,

Forma
Crucum.

quorum unum in transuersum porrigitur, ut 8. & 9. Aliae ad terminos bifurcatae, ut 10. uisae sunt & plures, in unum ueluti coaceruatae, ut 11. Aliae sine brachijs ad formam monticuli, ut 12. uel simplici macula expressae, ut 13. figurae sequuntur.

Color quo tinguntur, omnibus fere communis, est cineritius, aut etiam quasi adipe quodam dilutus; duas solas me uidisse meminisse, colore ueluti arugineo tinctas, quae perfectam tamen Crucis formam exprimerent, Neapoli, Nola, atque in alijs partibus uisae sunt coloris plumbei. Exterguntur uero non aqua simplici, sed smigmatis, quem saponem uocant, dilutione; quaedam sponte euanescent intra decem aut quindecim dies, aliae tardius. Obseruavi in una mappa altaris alijsque pannis nonnullas, quae integro mense, etsi non nisi sub obscuri coloris uestigia durarent.

Duratio
Crucum.

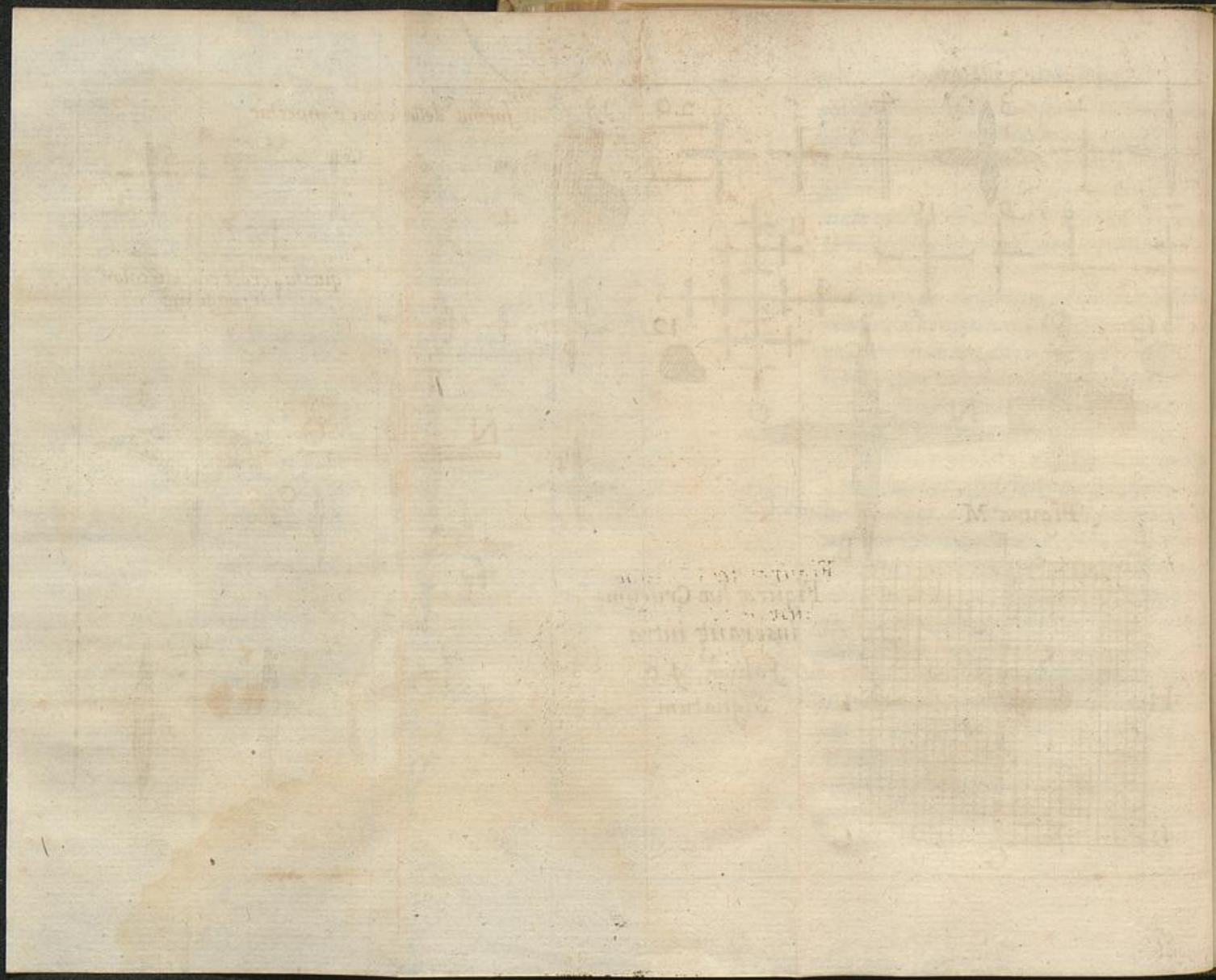
Numerus
Crucum.

Numerus horum est inexplicabilis; Ego solus in una mappa altaris ad 300. circiter & in altera mappa altaris S. Marthae in Castello Maris, quae radici Montis Vesuij adiacet, ad 27. in linea quoque manica fermina cuiusdam 15. in alijs quoque nunc iam

Faint, illegible markings or ghosting of text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

De Crucibus prodigijs. 41

iam 16. modo 40. quemadmodum & in col-
lari unius pueri octo dinumeravi.

Nescitur præcisè dies, quo nasci ceperint.
In Turri Græca, Nocera, Bosco, S. Stepha-
no, Somma & Octauiano circa 16. Augusti
diem visæ sunt primum; At Salerni in S. A-
nastasio, in mappis altaris S. Mariae del Ar-
co; Neapoli, Portici, Nole, Catanzarij in
Calabria, Lupijs, & Hydranti in Apulia
visæ sunt primum circa principium Septem-
bris; Octauiani, Somme alijsque circum-
iacentibus locis dicta phœnomena paulatim
deficientia circa finem Septembris raro vi-
debantur; in alijs partibus denuò instaura-
bantur; verùm circa medium Octobris sen-
sim euanescentes, omnes ad unum disparue-
runt.

Ex hac relatione sat probabiliter pa-
tet, hæc Phœnomena nil aliud fuisse;
quàm vaporem ex reiectamentis Ve-
suuij natum, quod tum ex varia figura,
numero, colore cognosci potest, vti iam
iam singula physiologica rationis truti-
na ponderantes ostendere conabimur.
Dum hisce inuestigandis ardentius infi-
sterem, measque rationes peritioribus
Patribus examinandas præberem, è qui-
bus

Initium
appare.
Crucum,

Quæstio fit
ex causa
Crucis
originem
habue-
rint.

Romæ
pariter
visæ,

bus vnus non tantum meis argumentis subscripsit, sed & huiusmodi stellas lineis impressas etiam hic Romæ monstrare se velle asseueravit, meque earum spectandarum desiderio estuantem protinus in Nosodochium abduxit, in quo in lineo stragulo viridi colore tincto tres sublutei coloris Cruces ostendit, quam figura S monstrat, miratus euentum rei, statim infirmorum curatorem accersiui, obnixè rogans, vt ex quonam liquore dictæ Cruces impressæ cerneantur, assereret: Respondit, felium noctu stragulis incumbentium vrina expressas esse; addiditque nil mirum esse, sæpè sese huiusmodi intra lectos reperisse, & vt id verum esse demonstraret, nos vnà cum Medicis tum fortè obuijs intra cubiculum senis octuagenarij duxit, stragulum lecti arripuit, & in eo pulcherrimam Crucem, prorsus siue colorem, siue figuram spectes Neapolitanis simillimam expressam, omnibus qui præsentibus, erant, ad spectaculum veluti attonitis ostendit, quam postea plerique curiosiores vix ad satietatem contemplari potuerunt: Deindè post
ali-

aliquot dies, nouam se inuenisse dicit in sudario, quo vnus è seruis nostris febride detentus vsus fuerat; quam in hunc vsq; diem curiosis ostendo, eiusquam literas NO demonstrat, magnitudinis; euulgata deindè Crucum famà, venerunt ex Collegio Germanico, qui affererent, in mappa altaris sacelli domestici, quatuor similes impressas spectari, tametsi fortè in aliquo casu extra phœnomenon publicum. Hisce non absimile quid præterlapso anno mense Decembri Viterbij in Ecclesia Collegiata S. Angeli accidisse audio. Lampas enim nescio quo casu rupta, aspergine oleacea totam irrorarat altaris mappam. Vnde posteris diebus quot guttæ, tot Cruces diuersę magnitudinis iuxta liquoris quantitatem in sacro altaris apparatu comparuerunt. Quas Dominicus Magrius dicte Collegiatae Theologus & Canonicus, cū alijs compluribus eiusdem Ecclesię sacerdotibus non sine admiratione proprijs oculis se vidisse ad me scribit; ac velutis rem publica fama passim notam mihi Romæ coram etiam oretenus postea exposuit. Quin & liquorem arte chinica præparatum

tum

tum fuisse refert in epistola quadam ad me data supramemoratus P. Zupus, qui aspergine in lintea diffusus, in innumeras mox Cruces sese transformavit. Quod itaque ars Naturę simia adeo scitè & dextrè præstare potest, id certe prototypæ Naturę minimè denegatum esse is solus nescire poterit, qui admirabilem Naturæ potestatem ignoravit.

Protesta-
tio Au-
thoris.

Verùm antequam ad causarum enodationem procedamus, protestor semper, quod & tametsi hoc phænomenon publicum & integræ regioni alicui commune, purus naturę effectus sit, nil tamen impedire, quò minus DEVS Opt. Max. vti vniuersos naturæ effectus providentiæ suæ complicatos habet, itaque quoque subinde ijs ad quidpiam mortalibus significandum vtatur, quemadmodum fusè in sequentibus docebimus. In particulari tamen aliquo casu Cruces huiusmodi nil prorsus portendere asserimus, tantumque significare, quantum quælibet maculæ ex disposito humani corporis vapore linteis impressæ, nescio cuius dellrescentis intus putredinis indices portendere possunt. Sed iam ad

fin.

singulas hucusque adductorum symptomatum causas & rationes reddendas calamum conuertamus .

Tria potissimum ad hoc phœnomenon constituendum concurrerunt . Primò, Mons ipse varia mineralium foetura grauidus, quę vehementi adusta incendio, & in vnā conflata massam, miram variamque differentium formarum indolem sortita sunt; Montis deinde ambitus huiusmodi reiectamentis confertus, cum appropriatis agrorum glebis inito coniugio noua fundarunt variorum mixtorum seminaria; accessit hisce immodicus Solis in Leonis dodecamorio constituti æstus, qui ex varia mineralium succorum miscella successu temporis vaporem subtilibus iunctum halitibus eduxit, hic eleuatus inter propiores aëriæ regionis thalamos, condensatus, ac paulatim resolutus, roris instar decidens, vbi appropriatum subiectum inuenit, ibidem ex insita sibi naturæ indole Cruces effinxit; Verùm enim verò, quanam ex materia vapor huiusmodi constiterit, cur in linteæ telæ supellectile plerumque stauromorpham vim suam exer-

Causarū
variarum
concur-
sus in ge-
neri Cru-
cum.

Vapor
Crucum
formator
quis?

exer-

exeruerit, & cur non stellam aut cuiuscunque alterius figuræ maculam, sed Crucis differentis magnitudinis formam expresserit, opitulante DEI gratia iuxta quadruplex causarum genus exponemus.

Causa
materialis
Crucis.

Materialis causa vapor, vti dixi, fuit ex ea, quam Mons euomerat, mineralium succorum miscella natus; partes ad compositionem eius concurrentes fuerunt sulphur, bitumen, sal, nitrum, alumen, vitriolum, quod calchantum vocant, ex quibus sulphur & bitumen ignium subterraneorum fomento destinantur; nitrum flatulentis turgidum spiritibus, ignibus agitatum, vnica in explodendis Montis molibus, vehementiæ & impetus, vti in bellicis tormentis patet, causa fuit; alumen vitriolumque appropriatæ iuncta matrici, variæ tincturæ seruiunt; bitumen siue pingue nitro iunctum, vti postea comprobabimus, vaporosum halitum fluidum tenacemque reddunt; atq; ex hac rerum combinatione mixtum illud admirandi Phœnomeni veluti ex elementis quibusdam constitutum fuit. Sed iam singula ordine dilucidemus.

Effi-

Efficientem huius mixti causam Solem statuimus, qui caniculæ subditus solito maioribus efferuefcens ardoribus mixtum illud attenuando eduxit in vaporem; alumen & vitriolum, quicquid in eo terrestre & feculentum, inciderunt, purificarunt, attenuarunt: nitrum pro ea qua pollet, spirituosâ substantia ex centro deciduarum resoluti vaporis partium veluti in efflorescentis salis filamenta eduxit, cui pingue bituminosum iunctum viscidam fluiditatem præbuit.

Causa efficiens
Crucum.

Causam formalem huius Phenomeni dicimus vim *συνεργαστικῆς*, siue Crucum formatricem, quam qua ratione modoue exerat, in sequentibus aperietur. Sequitur tandem finalis causa, quæ cum semper boni alicuius maliue signû adnexum habeat, de ea in tertia parte agetur. Sed iam hucusque in genere tantùm proposita paulò minutiori scrutinio per erotemata siue quæstiones prosequamur.

Causa formalis
Crucum.

Finalis
causa.

Queritur igitur primò. Quænam sint illæ Cruces, aut ex qua materia componentur? Respondeo. Esse resoluti supramemorati vaporis guttas minutissimas.

mas.

mas, & propè insensibiles, in quarum centro nitrosus spiritus natura sua inquietus & loco contineri nescius, exitum quærens in appropriato subiecto guttas decussando Crucem fluore suo iuxta staminum in linteis situm format.

Cur Cru-
cum for-
ma vt
plurimū
in linteis.

Quæritur secundò. Quomodo Crux illa formetur, & cur vt plurimum in linteis illas vaporosus iste halitus depingat? Verùm vti ab hoc puncto tota huius argumenti controuersia dependet, ita quoque ea qua fieri potest singulari diligentia id pertractandum est.

Dico itaque, hoc Phœnomenon multiplici de causa in linteæ telæ supellectile nidulari; & primò quidem ob naturæ quandam, quæ linum inter & nitro-bituminosum vaporem intercedit, similitudinem; siquidem illud, vti chymico experimento constat, tum nitro copiosa, tum pingui humido abundat, & oleum, quod ex eius seminibus extrahitur, luculenter docet. Mirum itaque non est, hasce nitrosas guttulas facilius in consimili, quàm dissimili materia miro quodam magnetismo, quo vnum alterum trahit, coire.

cum

cum carbacea supellex vt plurimum texture constet polita, leui, & nullis villis, aut scabritie obnoxia, filorum quoque ductus per tegmen subtegmenque nunquam per obliquum, sed rectum angulum decussatim se secent; hinc fit, vt spiritus nitrosus, flatibus siue sudore hominum, siue quocunque alio extrinseco calore agitated, guttulam quadrifariam liquido, seu fluida materia vnà secum abducta difflet, quam Crucis forma consequitur. Vide figurã M. litera signatam.

Sit textura linteae cuiusdam recto filorum ductu E B D C, in cuius medio A guttula cadat; Dico guttulam in centro A constitutam facilius in decursu versus partes F I G H fluxuram, quàm versus E B D C. Cum enim natura per breuissimas iuxta ac rectissimas lineas agens effectum suum attingat, certè guttæ difflatæ fluxus necessariò per eas lineas, cuiusmodi sunt AF. AI. AH. AG: effectum suum consequetur, minimè verò per lineas à AB, AC, AD, AE, quæ & longiores sunt & obliquæ, vtpote, quæ naturæ legibus contrarium fitum obtinent, nec non nodorum occurrant.

Ostenditur quomodo id fieri possit.

ni 2017
- 211313
- 250

Cur &
- 211313
- 250

D tium

m.
in.
exi.
cto
fuo
nat.
rux
lin.
in.
hu.
et,
lati
on.
bel.
na.
ni.
dit,
chi.
tro
lat,
ex.
ira.
fa.
na.
quo
ndò
q

ibneſſo
 .ozp m
 bi obom
 .og iſſe
 .m

tium multiplicitate fluxui obſtaculum.
 Patet ergò, fluxum guttæ non niſi ad angulos rectos, cuiuſmodi ad centrũ comparata ſunt F I G H, minimè ad obliquos ſe diffundere poſſe, cuiuſmodi ſunt AE, AB, AC, AD. Hinc quoque clariffimè patet ratio, quare huiuſmodi guttæ ſenſu vix perceptibiles cum tempore in linteis Cruces forment. Memini in Germania feminas, quæ cum in ſolandi gratia linteamina coelo aprico expoſuiſſent, ſubindè Crucibus ſædata ſe inueniſſe conquæſtas fuiſſe, certe non alia de cauſa, niſi ex ſimili alicuius roſcidi liquoris ſe in decuſſim deducen-
 tis virtute, vti dictum fuit.

Cafus in
 Germa-
 nia.

Quæritur tertio. Quomodo huiuſmodi Crucum phaſmata non in linteis tantum aperto coelo expoſitis, ſed vel in ipſis mappis Eccleſiarum, domuum, quin vel, mirum dictu, intra ciſtas clauſas efformentur?

Cur, &
 quomodo
 in clauſis
 locis
 Cruces
 formetur.

Dico vaporem huiuſmodi roſcidum halitibus mixtum adeò ſubtilem eſſe, ut nullus locus tam arctè clauſus ſit, quem non penetret; quàm autèm facilis intra Eccleſias aut domus ſit huic vapori adi-

tus,

tus; nemo ignorare potest; sufficient in
ipsis cistis vapor, vel insensibiles rimæ,
aut etiam solum foramen, cui clavis im-
ponitur ad supellectilem intus latentem
hisce Crucibus insigniendam. Mirantur
multi, cur fulmen dolium vino repletum
transiens, hoc consumpto illud ab om-
ni corruptione immune relinquat; certè
alia huius rei causa non est, quàm ex-
halationis nitro-sulphuræ subtilitas &
vehementia, qua poris inoffensis dolium
subiens, id quod vel naturæ dissimilitu-
dine maximè ei repugnat, resistitque,
cum primis impetat; eadem prorsus ra-
tione, vagina, quam transit, illesa, cha-
lybeam consumit machæram. Eodem
prorsus modo fieri in hoc Phœnomeno,
tibi persuadeas velim, cuius subtilissimæ
substantiæ nihil quantumvis intra abdi-
tos cistarum recessus clausum resistere
potest: sufficit enim eidem minima hu-
miditatis particula, quæ uti ex insita sibi
proprietas diffusionem sui appetit, ita
& inter abditissima claustra recondita,
linteamina virtute sua signat. Si verò
alicui hæc ratio minimè arrideat, ei al-
teram assignamus, quæ sequitur. Solet

subindè contingere, vt linæa Soli exposita, dicto vapore madefacta & necdum perfectè siccata, à foeminis intra scrinia condantur; vbi primum suam in signandis linæis virtutem exerunt; ær enim ex consortio madidorum linæorum madescens virtute quadam dicti vaporis tingitur, vndè effectum eundem ex resolutione eius educi necesse est.

Cur in laneis vestimentis, lignis, saxis, nulla dictarum Crucum impressio fiat? Respondeo, quod in laneis vestimentis, cum villis pilisque vtcunque exasperata sint, subtilissimus humor illis illapsus statim vel à lana attractus, vel inter villas dissipatus confundatur, ita vt scabritie impeditus se diffundere nequeat; Serica tamen vestimenta præsertim si humoris affluxus copiosior fuerit, dictis Crucibus tingi posse, non abnuo; in saxis verò & lignis, si leui constiterint superficie, roscidum quendam madorem in minutissimis guttulis & vix sensui obuijs haud dubiè relinquent; cur verò nullam in ijs Crucis efforment figuram huius causam

Quæritur quartò . Cur in laneis vestimentis, lignis, saxis, nulla dictarum Crucum impressio fiat? Respondeo, quod in laneis vestimentis, cum villis pilisque vtcunque exasperata sint, subtilissimus humor illis illapsus statim vel à lana attractus, vel inter villas dissipatus confundatur, ita vt scabritie impeditus se diffundere nequeat; Serica tamen vestimenta præsertim si humoris affluxus copiosior fuerit, dictis Crucibus tingi posse, non abnuo; in saxis verò & lignis, si leui constiterint superficie, roscidum quendam madorem in minutissimis guttulis & vix sensui obuijs haud dubiè relinquent; cur verò nullam in ijs Crucis efforment figuram huius causam

sam hanc accipe ; quia spiritus nitri centro inclusus in leui superficie ad diffusionem sui prorsus indifferens , vti non in hanc partem potius, quam in alteram determinetur , ita quoque æquali nisu , guttulæ circumferentiam hispida quadã lanugine crispatam, subindè quoque pro inæqualitate superficiei in stellule quoque figuram efformabit . Quod verò historia supra expositæ subinde in laneis vestimentis Cruces apparuisse referant ; Dico causam fuisse igneam quandam vaporis acredinem nitro-sulphureo-vitriolatam , quæ pilis villisque tenuioribus vel vsu attritis , vel primo casu ad ipsa vsque texturæ fila exustis , ibidem veluti omnibus impedimentis sublatis suæ tandem delineationis rudimenta haud secus ac in lineis cæpta perfecerit .

Nitri vis & potestas.

Quæritur quinto . Cur tam differenti colore tinctæ videantur ; siquidem ex historijs nonnullas sanguineo, quasdam nigro atroque, alijs fusco, flauo, vel etiã cinereo colore imbutas fuisse colligimus? Respondeo, causam huius esse varietatem matricum, ex quibus dicti vapores educuntur; si enim ex minera

De origine coloris varij in Crucibus.

rubricæ aut minij suam trahant originé, sanguineo quoque colore imbuentur; si ex Sandaracæ, Arsenici, flauo vel fusco; si ex æruginea, viridi; si ex vitrioli bitumini mixta, atro; si denique è cineribus, vti Neapoli, cineritio colore tingentur, quamuis etiam ex insita mineraliũ succorum, quibus vapores constant, proprietate, iam in hunc, modò in illum colorem pro tingentis corporis prædominio mutari possint; ita vitriolum humido iunctum in atrum, pro intensione gradus calor id nunc viridi, atro, aut coeruleo colore tingit; sulphur in flauum in lacteum colorem alumen humido mixtum vertitur, & sic de cæteris.

Cur Cru-
ces aliæ
facile, aliæ
difficile
extergan-
tur.

Queritur sexto. Cur vti historie supra recensitæ narrant, nonnullæ ita pertinaces sint, vt nulla vi deleri posse videantur; quædam verò facile abluantur, aut cum tempore seipsis etiam euanescant? Respondeo, Causam huius esse vim penetratiuam quorundam succorum mineralium, pingui & oleaginoso liquori mixtorum, quibus vapor constat, proprietatem; qui vti intimam rerum substantiam virtute incisiva vel

in

in momento penetrant , ita difficulter quoque , quin semper quædam tincturæ vestigia relinquunt , dilui possunt ; qui verò minus aut penetrant , minusve tenaces sunt , illi dilutionem facile sustinent , aut etiam aëri expositi tandem prorsus evanescent .

Quæritur septimo , Cur tam diuersæ magnitudinis sint Cruces in linteis effigiatae ? Respondeo , id fieri ob maiorem vel minorem quantitatem guttarum in lintea incidentium : pro humoris enim guttescentis vbertate aut parcitate nunc maior , nunc minor figura exprimitur .

Quæritur octavo , Cur subindè inter alias rectà decussatas Cruces , obliqua quoque subindè , quam Andreanam vocant , obuia sit ? Respondeo , id fieri ex dispositione eius telæ partis , in quam incidit , quæ si detortum filorum ductus situm obtinuerit , detortam quoq; Crucem efficiet ; quæ omnia diligenti scrutinio in linteo , quod Admodum R.P.N. Generali Neapoli transmissum fuerat , innumeris Crucibus insignito , vera esse comperi .

Quæritur nono , Cur in aliquibus
D 4 tan-

Cur 2-
deo diffe-
rentis ma-
gnitudi-
nis sint.

Crucum
genesis
certum
locū re-
quitit.

Varie ex
perientia

Nix cur
stellata

tantum locis, non in omnibus huius-
modi portenta accidant? Respondeo,
Causam esse diuersitatem locorum; di-
ci enim vix potest, quantum ad explo-
randas rerum abditas rationes ipsamque
interiorem essentiam pertractandam
certi alicuius loci natura & proprietates
explorata conducat; Hinc Cruciformia
monstra non vbiq̄ue locorum, sed in
ijs potissimum, vbi terrestris conditio
vaporem suppeditat, ijs efficiendis aptū
& idoneum; neque vno in loco semper
idem effectus consequitur, nisi vbi ter-
ramotus aut notabiles subterrestrium
partium alterationes præcesserint. Quis
nescit succorum concretorum, id est,
salinorum corporum, proprium esse, in
prima efflorescentiæ suæ diffusionem fi-
guram stellarum radijs haud absimilem
affectare: patet in sale, nitro, vitriolo,
alumine, quæ smicroscopio inspecta
nunc Crucibus modò infinita stellula-
rum multitudine contexta videntur; vi-
detur & idem in niuium floccis, qui
mox ac in vestimentis infederint, in stel-
lularum figuram efformantur. Demo-
criti sectatores causam conferunt in ato-
morum

morum certa dispositorum lege confluum, alij in plasticam niuis salinorumq; corporum virtutem. Nos relictis aliorum placitis, huiusmodi stellati corporis effectum aliundè non prouenire dicimus, quàm à spirituosò halitu intra niueos floccos salinosque vapores concentrato, qui dum frigore ambiente constringitur, angustiaè pertæsus, ruptis carcerum repagulis, qua data portaruens corpus niueum salinumue terebrando in stellatam seu radiosam figuram efformat, pro superficie, in quam incidit, dispositione; quæ si scabra fuerit, imperfectam; si polita, stellatam; si rugosa variè distortam: in tela verò linea, utique non aliud quàm Crucem exprimet. Atque huc vsque rationes dedimus earum Crucum, quas nos hic Romæ in varijs linteis Neapoli ad nos transmissis, summa diligentia discussimus, nunc pari passu ad earum Crucum, quas paulò ante relatio adducit peristastin examinandam, progrediamur.

Quæritur decimò, Cur Neapolitanæ Cruces tanta figurarum varietate prædixæ sint? Siquidem ex paulò ante adductis

Varia forma Crucum, & causa.

ductis nonnullæ perfectæ Crucis formã, alia imperfectam præbent: quædam tenues; nonnullæ grossiores; alia formam Crucis Carauacensis monstrant; alia tribus tantum brachijs conspicuæ, nonnullæ in vnum confusæ *σαυσιμον*, siue coaceruatarum Crucum figuram; quædam etiam nullam Crucis formam, sed informes maculas exhibent? Respondeo, rationem huius rei partim à subiecti cui imprimuntur, dispositione, partim ab ipso vapore resolutio pendere; Si enim guttula in lintheum humidioris constitutionis inciderit, tum liquor, quantum fieri potest, se dilatando hinc inde diffuens, grossiorem Crucis figuram reddit, quod non fit in lintheo sicco & omnis humiditatis experte; tunc enim sicco humido obsistente guttula solum iuxta semitas filorum in decussim diffunditur, atque adeò tenuiores reddi Crucis lineas necesse est, nisi tamen guttula maior fuerit, tunc enim iuxta punctum intersectionis magis magisque se dilatare nemo non videt ex tertia figura: Crucum itaque magnitudo aut paruitas à sola guttescentis vaporosi liquoris quan-

quantitate maiori, vel minori, vti supra diximus, dependet. Crux Carauacensis nascitur, quando guttula maior & prope eam minor in linteum incidit: guttula enim minor brachio Crucis maioris incidens, Cruculam causat, cuius linea (siue ea perpendicularis, siue transfuersa fuerit, perinde est.) in lineam maioris Crucis lapsa ob recentem madoris dispositionem diffluendo cum ea cunitur: Altera verò vti hanc recta decussat, ita quoque Crucem format Carauacensi non dissimilem.

Idem de *σαυγισμο*, siue coaceruatis in vnum Crucibus sentiendum est, cuius causa alia non est, nisi separatarum guttularum in subiectam lini materiam incidentia, quæ diffusione sua dum varijs modis sese interfecant, variam quoque indè Crucularum coaceruatarum, vti ex vndecima figura patet, *σαυγισμα* oriri necesse est. Similis ratio est de Crucibus, quorum extrema bifurcata videntur; vbi enim madorem vel minimum repererint, ibi humor diffuens in bifurcatam formam dispescitur: idem de Crucibus, tribus tantummodò brachijs

chijs

Cruces
in formā
macula-
rum qui
fiant.

chijs conspicuis intelligas velim, quorū
vnum nempè ob siccitatis telæ humido
resistentis obstaculum, quo minus dif-
fluere queat, impeditum deficit. Com-
parent subinde (vti ex 12. & 13. figura
constat) integræ in linteis maculæ nulla
Crucis figura insignitæ, quæ duplici
modo fieri possunt, vel lentitudine li-
quoris non potentis sese, spiritu flacce-
scente, explicare, vel subiecta lini mate-
ria nimis sicca, humido obsistente: hoc
enim pacto cum obice posito diffluere
non possit, ex eo maculam consequi ne-
cesse est.

Quomo-
do in fru-
ctib' ge-
nerentur

Quæritur vndecimò, Quomodo hæ
Cruces in fructibus, vuis, pomis per-
ficis, imò in ipsa carne imprimi pos-
sint, cum non habeant dispositionem
illam, quam linea tela aut alterius tex-
turæ opus habet? Respondeò primò,
Omnes etiam quoscunque fructus, quæ-
admodum smicroscopio eos intuenti
patet, fibris suis tametsi ab omni sensu
remotis constare; cum itaque humor
fit subtilissimus iuxta ac summè pene-
trans, fit vt eodem modo, quo in tela
incidens, guttula per rugas rimasque
pellis

pellis dilata Crucem formet. Respon-
deo secundo, posse quoque idipsum fie-
ri per filamenta insensibilia, quæ subin-
de per aërem feruntur, similia ijs, quæ
post nebulas matutinas in aëre iam a fe-
cibus depurgato & sereno volare spe-
ctantur, nisi quod hæc multò tenaciora
sint, & sensibus non ita exposita: qui-
bus tandem motu aëris ruptis, & in mi-
nutissima segmenta diuisis, facile con-
tingere potest, vt filamentum vnum
transuersim cadens super aliud filamen-
tum formam Crucis producat: quod
quando fit, non est necessarium, vt te-
xturam aut telæ aut cuiuslibet alterius
rei superficiem subiectam habeat, sed
vbicunque dicto modo ceciderint, ibi
lineari sua distensione Crucem forma-
bunt iam perfectam, si rectà se interse-
cuerint, modò Andream, modò aliã
defectuosam, pro filamentorum inciden-
tia & mutua interfectione iam ad rectos,
modo ad obtusos acutosque angulos fa-
cta, non distensione, sed totius substan-
tiæ incidentis incubitu producent; ita,
vt in quodcunque subiectum, siue illud
saxum, siue carnes, siue fructus, siue
panni

Duplex
materia
vaporis.

Experi-
mentum

panni aut linteamina fuerint, ibi ad incidentiam partium supra partes Crucem formari necesse fit. Duplex itaque materia in aëre formari potest; primò vaporosa materia in guttis spiritu nitroso refertis resoluta, quæ in lino constanti tenore iuxta filorum ductum perfectæ Crucis formam, nisi aliud obstat, spiritu humiditatem diffiante producit, de quibus paulò ante dictum est; Altera est viscosa siue excrementitia vaporum materia, quæ motu aëris, ut dixi in filamenta dissoluta, & in linealia segmenta disrupta per aërem volitans, ubi duodictæ materiæ filamenta se interfecerint, ibi Crucem tota segmentorum linearium extensione formant. Et ne tantum coniecturis rem agere videar, & rerum propositarum veritas locum suum habeat, Lector facillimo experimento, quo uti nos comperimus, explorare rei veritatem poterit: Post nebulam dissipatam matutino tempore explora in hortis fructus, herbas latioribus folijs, & inuenies huiusmodi filamenta nunc in Cruces, iam in triangulos, modò in lineas parallellas, aliasque figuras angulares diducta, quæ

panni

quæ tamen statim ad Solis radios pingue
resolventes, ob summam qua pollent,
subtilitatem euanescent. Multæ huius-
modi, quas natura format, figuræ pas-
sim reperiuntur, sed vel à paucis obser-
uantur, vel si etiam comperiantur, non
æstimantur, sola Crucum figura, vti ne-
scio quid ominosum præferre videtur,
ita anxia mortalium pectora mirum in-
modum vel ad superstitionem vsq; exa-
gitare solet. Ex quibus patet primò,
Huiusmodi filamenta subindè in aëre
generari, quæ deindè in qualibet super-
ficie corporis in quod incidunt, Cruces
suas pro incidentia filamentorum for-
ment.

Hinc secundò colligitur, si quandoq;
huiusmodi Cruces in alijs subiectis præ-
terquam in linea tela visæ fuerunt, eas
nemo alia ratione, quam per huiusmodi
filamenta impressas fuisse putabit, quam-
uis non negem etiam, vti in dictis sub-
iectis, ita & in nudis humani corporis
partibus aëri expositis per vaporem
guttulentem accidere potuisse vti ex
relatione Crucis in Lupiensis ancillæ ge-
nu nate contigit; cum enim pellis genuū
rugosa

rugosa sit, & præ ceteris membris exasperata, vnde intra insensibiles rimas humor dilapsus facile in Crucem sese insinuare potuit.

Quomodo generetur in adeo diffinitis a Vesuuii locis.

Quæritur duodecimò. Quomodo in adeo remotis partibus, vt sunt Lupiæ, & Hydruntum in Apulia & in Calabria, Catanzarium eadem Cruces apparere potuerint? Respondeò, cum reiectamenta cinerum ex Vesuuii longè latèque vëtorum vi diffusa totam ferè Apuliam, vti ex publica relatione constat, oppleuerint; certè vapor, qui in vicinis ad Vesuuium locis, ex varia cinerum mineraliumq; specierum miscella, exortus est, vti Cruces hæc produxit, ita ex eadem miscella in alias remotiores regiones ventorum vi translata exortus vapor eandem alibi producere potuit, cum vnam & eandem causam semper eisdem effectus producere, notius sit, quàm vt dici debeat.

Cur Cruces non generentur in alijs Montium incendijs,

Sed obijciat mihi fortassis nonnemo; si Cruces ex cinerum reiectamentis suâ originem habuerunt; ille vtique alijs temporibus, quibus Vesuuium & Aetnâ incendijs sæuissè legimus, comparere

de-

debuissent, quod non factum fuisse legitur. Respondedò, id non sequi; Cum tota hæc Crucum genesis, à certa diuersarum materierum in vnum confluentium combinatione dependeat; alijs verò temporibus vti diuersa prorsus fuit miscibilium rerum è monte reiectarum combinatio, ita idem qui hoc anno effectus consequi non potuit, quod multis varijsque modis ostendere possemus: verùm cum hæc in scrutinio nostro Physico Medico de peste vberrimè (quomodò videlicet pestiferæ auræ halitus & vapor, vel ex remotissimis regionibus ventorum vi delatus, vniuersa regna deuastauerit,) prosecuti sumus, eò Lectorem remittimus.

Queritur decimotertiò, Quomodò huiusmodi Cruces in multis alijs Orbis partibus, vbi tamen nullus Vlcianus Mons, neque montis incendia præceserint, comparere potuerint? Respondeo, Huiusmodi vaporem non ex solis montium incendijs originem habere, sed vbicumque sub tali combinatione rerum vapor exortus fuerit, ibi eum quoque Cruces producere, quin imò omnem

E etiam

Crucum
genesis re
quirit cer
tam cõ-
binationẽ
rerum.

Vapor ex
humanis
corpori-
bus Cru-
ces for-
mat.

Casus sin-
gularis.

etiam vaporem ex humano corpore exhalantem sub tali rerum catastaſi, ſimilem effectum producere poſſe, experientia ductus aſſero. Et quemadmodum exoticarum rerum ſpectacula mirum in modum in cognitionem cauſarum quorundam curioſorum mortalium deſideria ſollicitant, ita nihil quoque non moluntur, vt tandem de ijs certiores fiant, de quibus, ſiue ex ſupina in ijs inquirendis negligentia, ſiue in obſeruandis hominum oſcitantia, nil prius cognitum fuit. Hoc enim eodem tempore in Collegio Romano, vti ſuprà meminimus, dum ſollicitius huiuſmodi inquirerem, tres Cruces in ſtragulis Lectorum, Neapolitanis proſus ſimiles reperimus, cuius teſtes eſſe poſſunt, quotquot hic curioſioris ingenij viri verſantur; quas cum nonnullis medicis oſtenderem, ſanctè affirmarunt, eas non niſi ex certo quodam vapore, quam infirmorum corpora ſubindè expirant, ortas eſſe; addiderunt ſimiles in ſtragulis lectorum peſtifera lue infectorum anno 1656. quo Roma peſtilentia infeſtabatur, viſas fuiſſe. Verum vt alijs funeſtis
ſpe-

spectaculis intenti erant infirmorum curatores, ita quoque sine vlla reflexione supra illas facta, pro nihilo habitas fuisse.

Sed obijciat hic quispiam: Si ita sese res habeat, nullum Nosocomium fore, in quo similia non reperiantur. Respondeo, ita esse; vbiunque enim vapor sub dicta rerum combinatione, ex infirmorum corpore expiratus fuerit, ibi eum frigore circumfiro resolutum Cruces in stragulis producere, nullum dubium est; Nam vt rectè Hippocrates lib. de flatibus, docet: Est in corporibus humanis suum sal, suum nitrum, suum sulphur, suum vitriolū, quæ in intima humorum massa delitescunt, ex quibus omnia morborum genera originem trahunt, quæ vti mineralibus syngenea sunt, ita quoque eosdem effectus producere posse, nemo negare poterit, nisi is qui admirandam Microcosmi fabricam ignorarit: quemadmodum enim herbæ ex mineralibus succis suum trahunt humoris nutrimentum, ita homines animantesque cœteræ in nutrimentum trahunt eam, quæ in herbis plantif-

Cur non
in omni-
bus No-
socomijs.

que latet, mineralium succorum etfi
 varijs multisque modis alteratorum mi-
 scellam. Addo tamen rarò huiusmodi
 humorum constitutionem, ob humoris
 tali & tali modo combinati defectum ac-
 cidere: Si verò quandoque in linteami-
 nibus, quæ mulieres insolandi causa
 apricis locis exponere solent, huiusmodi
 Cruces compareant, id in similem ex
 naturali loci constitutione vaporem,
 quem aut æstus subterraneus, aut quæ-
 vis occulta subterrestrium partium con-
 citatio suscitatur, coniiciendum esse tibi
 persuadeas velim. Atque hinc factum
 esse puto, quod subinde intra ipsa scri-
 nia carbacea conclusa supellex huiusmo-
 di Crucibus infecta spectetur, quorum
 & mentionem præcedens relatio facit, &
 nos in præcedentibus id innuimus; illa
 enim aëri exposita vti guttescentem va-
 porem nullo negotio excipere potuerūt,
 ita in linteis recenti madore adhuc infe-
 ctis inclusisque, tum demùm vaporem
 Cruciformis genituræ lineamenta pone-
 re potuisse, nil ei mirum videri debet,
 cui mirificæ naturæ sagax industria nota
 fuerit.

Quomo-
 do Cru-
 ces intra
 ipsas ci-
 tates oriri
 queant,

Quæ-

Quæritur decimoquartò ; Cur tam differentibus temporibus inceperint & disparuerint dicte Cruces? Respondeo, cum relatio eas in agris oppidis villisq; ad radicem Vesuuij sitis à 16. Augusti die primò comparuisse dicat; deinde a 15. Septembris etiam Neapoli, & Nolæ; ad initium verò Octobris in remotioribus Apuliæ & Calabrię locis visæ sint primùm, donec 15. Octobris prorsus euauerint. Respondeo, causam fuisse primò miscellam cineream, quæ uti prima fermentationis suæ rudimenta in locis Monti vicinis peregit, ita primos quoque præ alijs locis, eos vaporis, quem descripsimus, effectus edidit, donec crescente in dies vapore & vltèrius diffuso, suis quoque foetibus Neapolim, Nolam, & Salernum participes fecerit; Lupijs verò vulgò Lecce ciuitate yndecim dierum spatio diffusa, sicuti fermentatio materiæ fortè pluuiarum vbertate, siue ventorum siccitate impedita fuit, ita tardio rem quoque effectum exhibuit, donec tandem frequenti imbrium pluuiarumque, quæ eodem tempore accidit, illuue, materia veluti suffocata in aliam

Cur differentibus temporibus, natae

prorsus indolem degenerarit, atque adeò Phœnomenis Crucum vltimum finem, qui ad 15. Octobris accidit, imposuerit. Nos tamen putamus, in multis alijs locis, in quæ cinerum imbres delati fuerunt, multo adhuc tempore, præsertim in siccioris constitutionis partibus vt in Calabria & Sicilia, ob ignes subterraneos, quibus dicti vapores veluti ex busto quodam restaurantur, durare posse, quod forsan breui audiemus.

Crucum
genesis
non semper
miraculosa.

Quæritur decimoquintò. Vtrum huiusmodi Crucum Phœnomena verè & propriè inter miracula recenseri queant? Respondeo, illa propriè miracula dici non posse; verùm vt hæc luculentius exponantur; Dico, ea omnia, quæ præter ordinem communem in rebus constitutum quandoque diuinitus fiunt, miracula dici solere. Admiramur enim aliquid, cum effectum videntes causam ignoramus; Indè contingit, vt vna & eadem causa vni cognita, alteri incognita; hic miretur, alter nulla admiratione moueatur; vti pulchre D. Thomas de Astrologo & rustico docet, quorum hic Eclipsim videns nescius causæ miratur,

tur, alter illius conscius minimè; atque hæc miracula dici non possunt. Illud itaque simpliciter mirum est, quod causam habet simpliciter occultam, quod præfert miraculi nomen, quodque ex se & sua natura sit admiratione plenissimum, atque hoc pacto miracula dicuntur omnia ea, quæ fiunt præter ordinem naturæ communiter constitutum; Quorum quidem miraculorum diuersi a Diuo Thoma obseruantur gradus: Primus est, cum aliquid fit à DEO, quod omnem naturæ potestatem longè superat, vt est replicatio corporum, Solis statio aut retrocessio, Maris diuisio, qua siccis pedibus transeuntibus iter præbeatur, cum tali tamen ordine, vt quanto à naturæ potestate censeatur aliquid remotius, tantò maius diuiniusque miraculum æstimandum sit. Secundum, in miraculis gradum obtinent ea, quibus DEVS aliquid præstat, quod tametsi omnem naturæ facultatem superet, per alium tamen rerum ordinem ea præstet; vt enim quispiam uiuat, videat, ambulet, id vtique purum naturæ opus est; sed vt post mortem quis uiuat, vi-

Quid proprie miracula.

Miracula omnem Naturæ vim excedunt

deat post cecitatem à natiuitate exortā; post claudicationem ambulet, naturali membrorum vsu destitutus, hoc enim verò vires naturæ longè superat; cuiusmodi DEVM sæpè numero, tum per se immediatè, tum mediantibus Sanctis DEI hominibus præstitisse plenæ sunt omnes Sacre Historiæ. Tertius gradus est, quando DEVS facit, quod consuetum est fieri ope naturæ, sine vllis tamen naturæ principijs ad talem effectum cooperantibus, vt cum DEVS febrem, quæ naturæ ceteroquin viribus curari posset, solo voluntatis suæ nutu curat, aut cum pluuiam sine naturæ cooperatione producit. Ex quo luculenter patet, non Angelos, non homines, non naturam, sed DEVM solum propriè miracula facere posse. Quod ita ostendo.

Miraculū est, quando DEVS effectum educit in dependēte a causis naturalibus.

Miraculis
omnino
naturæ
vniuersi
cedunt

Quodcunq; sub ordine, quam DEVS in vniuersitate rerum sapienter disposuit, absolutè & totaliter constitutum est, id, vt supra aut præter ordinem illum operetur, fieri non potest: Omne agens creatum, siue corporeum, siue incorporeum huic ordini à DEO constituto

subie-

subiectum est; ergo. Sic enim præter naturam operaretur, quod soli Diuine cõpetit Omnipotentie, quæ vti omnem creatarum rerum potestatem longè excedit, ita quoque nisi mediante Diuina virtute, id miracula facere nequit: Quoniam enim creata substantia, cuiusque tandem rerum ordiñi sublit, ὑποκειμένη, siue vt scholæ loquuntur, subiectum in quod agat, quodque & ordinem habeat & ad agens quod ipsum subiectum de potentia in actum educat, & ad actum simul, in quem reducitur, requirat; patet luculenter eam nisi præiacente ac supposita materia agere non posse; alias enim ex nihilo aliquid produceret; atque adeò soli DEO propria miracula partraret, quod vnanimi Theologorum sententie repugnat. Prætereà, omnis effectus necessariò per aliquam generationem atque alterationem produci debet, quæ cum motum localem, quo in corporeæ substantiæ propriè carent, præsupponat, ille necessariò ad aliquem effectum producendum corporeis indigent instrumentis; quæ vti insitis Nature viribus connexa sunt, ita eę quoque, quæ

Solus
DEVS
miracula
facit.

Angelic
effectum
prodigiũ
producãe
naturalibus reb
indigent.

Naturæ
ordo Di-
uinæ pro-
uidentia
connecti-
tur.

quæ per ea operantur, non nisi natura-
les effectus, iuxta immutabiles naturæ
leges producunt. Solius itaque DEI
est immediatè miracula facere; ipse enim
omni ordine superior vniuersa continet,
quin & ab ipsius prouidentia totus hic
rerum ordo non immediatè duntaxat
emanat, sed ita inseparabili nexu eidem
coniunctus est, vt sine eo Natura subsi-
stere non possit; vndè cum infinitæ vir-
tutis & potestatis sit, non debemus exi-
stimare, eum ad specialem aliquem effe-
ctum, neque ad hoc, vt effectus deter-
minato modo & ordine producat, deter-
minari; sed ipse solus, prout libue-
rit, aut necessitas rerum, hominumque
bonum exegerit, mirabilia facit in cœlo
& in terra. Quæ omnia fusè prosequitur
S. Thomas l. 3. contra gentes c. 102.

DEVS
vt pluri-
mum ad
prodigia
vtitur
causis se-
cundis.

Ex dictis colligitur primò. Diuinæ
prouidentia executionem vt plurimum
mediantibus causis secundis fieri, id est
quandocunque prodigiosi in Natura
rerum effectus, in cœlo quidem nouæ
cælestium phasmatum geneses, in infe-
riori verò Mundo, monstruosa in omni
genere rerum spectacula & similia mi-
nacia

nacia signa exoriuntur, illa semper ex
nexu, quo Diuinae prouidentiae iungun-
tur, ad aliquid significandum dirigi.
Nam prouidentia duo supponit ordina-
tionem scilicet, & ordinis executionem,
quarum illa virtutem cognoscitiuam,
haec operationem respicit; cum autem
DEO infinita ad ordinandum sapien-
tia, & omnis termini expers ad operan-
dam virtus & potentia insit; sequitur
necessario eam omnium ordines etiam
minimorum disponere, minima vero
siue infima quoque per virtutes inferio-
res, id est causarum naturalium concur-
su, per quas ipse tanquam vniuersalis
causa rerum operatur, exequi. Sunt
itaque virtutes rerum naturales vere Di-
uinae prouidentiae executrices; si enim
absque illis DEVS omnia in omnibus
operaretur, ex consequenti omnes effe-
ctus naturales miracula dici possent, quod
dici nec debet nec potest, vt D. Thom.
cit. loc. c. 69. scite ostendit. In omnibus
itaque signis portentosis, DEVS non
semper miracula patrare censeretur:
v. gr. cum, vti est in Libro Machabeorum,
exercitus in aere comparuerunt, aut
tem-

Virtutes
rerum na-
turalium
Diuinae
prouiden-
tiae exe-
cutrices.

Prodigia
in aere
propriè
miracula
dici non
debent,
sed mira-
bilia.

tempore Constantini Magni Crux in
aëre apparuit, cum epigraphe; *In hoc
signo vinces*; ea proprio & stricto modo
miracula dici non possunt, cum vires na-
turæ non excedant; imò DEVS vel per
se, vel mediantibus Angelis illa ex con-
densatione aëris nubiumque nullo ne-
gotio efformare valuit. Constat autem
ex præcedentibus, quod quodocunq;
DEVS vel per se, vel Angeli in ordine
ad effectum aliquem portentosum pro-
ducendum naturalium rerum viribus
tanquam instrumentis vtuntur, illa
non miracula, quæ omnem vim crea-
tam superent, sed mirabilia, quæ inter
naturæ limites constituuntur, dici posse:
vti luculenter D. Thom. cit. loc. docet.
Ex his colligitur secundò, DEVM
subindè soli Naturæ in mirandis effecti-
bus producendis, vires permittere; sicuti
in portentosis celi ostentis fit, aut cum
cometes, aut ingens monstrum aliquod
nascitur; qui tametsi effectus purè natu-
rales sint, ita tamen Diuinæ prouiden-
tiæ connectuntur, vt dum eos in causis
suis, & in ordinis Vniuersi dispositione
videt, per ea semper aliquid Mundo præ-
signi-

significare velit; vti pulchrè in opere
De actibus humanis C. de prædictioni-
bus Astrologicis Sforzia Cardinalis Pal-
lauicinus docet. Sed hæc in sequenti-
bus fusius.

Ex his denique omnibus hucusque
adductis clarè patet, huiusmodi Crucum
Phœnomena, inter miracula strictè sum-
pta recenseri non posse, cum eæ Natu-
ræ terminos non excedant, atque id no-
bis indicio est, quod Angelorum opera
iuxta propositum Naturæ archetypum
perpetuò operantium, perfecta sint, &
nullo defectu obnoxia; at huiusmodi Cru-
ces non eundem ordinem, non figuram,
non formam, non quantitatem vllam
seruant, sed in figura, colóre, quanti-
tate summam imperfectionem arguunt,
Ergò diceret non nemo forte nõ Angelis
sed Naturæ adscribenda esse. Natura
quidem quantum potest, ad perfectio-
nem rebus inducendam laborat, sed vti
multis varijsque modis in executione
operis impeditur, ita quoque obice po-
sito, defectu quodam vitiatę vt plurimũ
videntur, & ex monstrorum genesi luce
meridiana clarius patet.

Quæ-

Quæritur decimosextò : Quomodo ex Crucum apparitione , miraculosus effectus à puro Naturæ effectu dignosci possit ? Temeritatis notam non immeritò incurrere videri possem , si omnia huiusmodi Crucum Phœnomena , quæ in prima parte adduximus , puræ Naturæ operationibus adscribere attentarem ; sunt enim multa prodigia , quæ sanè adscribi nequeunt , nisi soli Diuinæ potentie , queis magnum in Ecclesia DEI euentum in Orthodoxæ fidei testimonium ad confusionem inimicorū quandòque ostendere sibi complacet ; cuiusmodi fuerunt , quæ Iuliani Apostatæ tempore in vestibulis Iudeorum , dum in instaurando Templo , ad destruendum Christi vaticinium , impigrè laborarent , disiectis iam per terræmotum Templi fundamentis cælitùs demissa luce expressæ apparuerunt ; vel ex hoc capite inter altioris ordinis miracula recensendæ , quod effectus Naturæ legibus ex Diuini vtique dispensatione consilij , contrarios exhibuerint ; cum Natura necessitatis vinculo adstricta non in hoc potius quàm in illo ; sed vbicunque subiectum

ctum

ctum capax & proportionatum inuenerit , ibi vim suam exerat, ibi effectum suum necessariò producat . Talia quoq; fuerunt, quæ solis Hebræis in Hispania Mesiæ aduentum per Pseudoprophetas prædictum , expectantibus, at nullis fidelibus inflictæ fuerunt ; Hæc itaque qualiscunque regula esse posset quod quodocunque in magnis Ecclesiæ controuersijs & persecutionibus repentina quadam genesi huiusmodi phasmata comparuerūt, illa ad aliquid, vel in bonū Ecclesiæ significandum , aut in hostium confusionem Diuino nutu accidisse credantur , vt per ostenta diuinitus immissa erroris conuincantur ; Deindè quando nullo habito appropriati subiecti discrimine in quibuscunque rebus, aut in certis tantum hominibus, non in alijs promiscuè spectanda se præbuerunt, illa inter miracula ordinis censenda , nemo dubitare debet, non quod de nouo ex nihilo producantur, sed quod Diuina potentia tunc extraordinario quodam influxu, ad vindictam de scelerum, quibus mortale genus se contaminare non cessat, enormitate sumendum vtatur;

Quomodo miracula vera à falsis distinguenda

iuxta

iuxta illud : *Armabit creaturas in ultionem*
 & *pugnabit pro eo Orbis terrarum contra*
insensatos; Et quoniam vniuersa Mundi
 machina Diuino Archetypo ita conne-
 xa est, vt impossibile sit, aliquem in
 Natura rerum insolitum effectum sine
 eius nutu contingere, cui publica rerum
 humanarum calamitas non adnexa sit;
 quæque non dicam in miraculosa illa
 sublimioris ordinis, sed vel in ipsa natu-
 ralium rerum serie, ne quis me effectus
 purè phisicos à Diuini Numinis prou-
 idencia eximere velle existimet, præluceat
 Verùm vt hæc luculentius pateant, ter-
 tiam ratiociniij nostri partem ordiamur,

PARS